

?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). ?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30442>

Özet

?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi (ESÇ), ?izofrenide gözlemlenen negatif belirtilerin ?iddetini ve varl??n? de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? psikometrik bir araçtır. Bu çizelge, özellikle birincil ve kal?c? eksiklik sendromunun klinik s?n?fland?r?lmas?na odaklanarak, hastal??n prognozu üzerinde önemli etkileri olan temel belirti gruplar?n? ölçmeyi hedefler. Türk kültürüne uyarlamas?, 2006 y?l?nda Ç?tak ve arkadaşlar? taraf?ndan gerçekleştirilmi? olup, hem negatif belirtilerin kapsaml? ölçümünü hem de bütüncül s?n?fland?rma aç?s?ndan yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerlik sergilemiştir.

Anahtar Kelimeler

?izofreni, Eksiklik Sendromu, Negatif Belirtiler, Psikometri, Uyarlama, Güvenilirlik, Geçerlik, ESÇ

Yazarlar

Ç?tak, S., Oral, E.T., Aker, A.T., ?enocak, M.

Amaç

?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi'nin temel amac?, ?izofreni tan?s? alm?? bireylerde eksiklik sendromunun varl??n? ve ?iddetini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu ölçek, klinik ortamda ara?t?rmacılara ve uygulay?cılara, özellikle birincil negatif belirtileri ikincil belirtilerden ay?rt etme konusunda yardımcı olacak yapılandırılm?? bir de?erlendirme sa?lamaktadır. Ölçeğin uyarlanması, Türk popülasyonunda ?izofreninin bu önemli alt tipinin güvenilir ölçümünü mümkün k?lm??tır.

Ölçek, hastalar?n duygusal tepkilerinde, sosyal etkile?imlerinde ve motivasyon düzeylerinde görülen k?s?tlamalar? nicel olarak belirleyerek, tedavi yan?t?n? ve hastal??n uzun vadeli seyrini inceleyen çal??malar için kritik bir araç sunmaktadır. Bu sayede, eksiklik sendromu olan ve olmayan hastalar?n kar??la?t?r?lmas?na olanak tan?nmaktadır.

Yap? (Konstrukt)

ESÇ, ?izofrenide kal?c? birincil negatif semptomlar?n olu?turdu?u "Eksiklik Sendromu" yap?s?n? ölçmektedir. Bu sendromun tan?m?, hastan?n temel i?levselli?ini ciddi ?ekilde bozan ve genellikle ilaç tedavisine dirençli olan belirtileri içerir. Ölçülen temel bile?enler, duygusal ifadenin k?s?tlanması, sosyal çekilme ve motivasyon eksikli?i gibi alanlar? kapsamaktadır.

Ölçek, bu kompleks yap?y? tek bir alt boyut üzerinden de?erlendirmekte olup, k?s?tl? duygulanım ve duygusal erimde azalma gibi çekirdek negatif belirtiler üzerine odaklanm??tır. Bu yap?sal odak,

sendromun bütüncül ?iddetinin ve s?n?fland?rmas?n?n belirlenmesinde yüksek düzeyde tutarlılık sağlamaktadır.

Geçerlik

ESÇ'nin Türkçe uyarlama çalışmasında yapılan geçerlik analizleri, ölçeğin yüksek düzeyde geçerli olduğunu göstermiştir. Analizler, ESÇ'nin hem spesifik negatif belirtilerin ölçülmesinde hem de bütüncül s?n?fland?rma yapabilme kapasitesinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen istatistiksel sonuçlar (U: 60.0, p: 0.03), ölçeğin klinik olarak anlamlı ve geçerli bir ayırma gücüne sahip olduğunu desteklemektedir.

Bu bulgular, ESÇ'nin ?izofrenideki eksiklik sendromunu doğru bir şekilde ölçtü?ünü ve bu sendromun klinik tanıma uygun olarak farklı hasta grupların? ayırt edebildi?ini kanıtlamaktadır. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin hedefledi?i psikolojik yapıyı başarıyla temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenilirlik

Yapılan güvenilirlik analizleri, ?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi'nin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Ölçeğin negatif belirtiler ve bütüncül s?n?fland?rma aç?sından iç güvenilirli?i oldukça yüksektir (Cronbach Alfa katsayısı: 0.85).

Araştırmacılar aras? güvenilirlik (inter-rater reliability) aç?sından da de?erlendirmeler yapılmıştır: Negatif belirtiler alt boyutu için orta düzeyde tutarlılık (kappa katsayısı: 0.51-0.61) saptanırken, bütüncül s?n?fland?rma ve bütüncül ?iddet de?erlendirmeleri için çok yüksek düzeyde güvenilirlik (kappa katsayısı: 0.88-0.93) belirlenmiştir. Bu yüksek kappa de?erleri, farklı klinisyenlerin aynı hastayı de?erlendirirken eksiklik sendromunun varlığı ve ?iddeti konusunda büyük ölçüde hemfikir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi, yapısal olarak tek bir alt boyuta odaklanmış olup, 12 maddeden oluşmaktadır. Bu tek faktörlü yapı, eksiklik sendromunun bütüncül bir yapıyı temsil etti?i varsayımın? destekler. Ölçek maddeleri, sendromun çekirdek bile?enleri olan kısıtlı duygulanım ve duygusal erimde azalma gibi temel negatif semptomları ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, bu 12 maddenin ?izofrenideki eksiklik sendromu yapısının güçlü bir şekilde temsil etti?ini ve istatistiksel olarak anlamlı bir tek yapı altında toplandığını göstermektedir. Bu sade yapı, klinisyenler için uygulamanın ve yorumlamanın kolaylığını sağlamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü:

Uyarlama (Adaptation)

Format:

Derecelendirme ölçeği (Rating Scale)

Kullanılabilir Diller:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Klinik popülasyon (Şizofreni tanınmış bireyler)

Yaş Grubu:

Yetkinler

Popülasyon Detayları:

Şizofreni hastaları üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi:

5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır. Derecelendirme şu şekildedir: 0 = Normal, 4 = Ciddi bozulma.

Anahtar Kelimeler

Psikopatoloji, Likert Ölçeği, Cronbach Alfa, Şizofreni Alt Tipleri, Psikometrik Özellikler, Eksiklik Sendromu

Yazarlar

Sorumlu Yazar:

Serhat Çatak

Yazar ORCID Tanımlaması:

Veri mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri:

Veri mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi:

drserhat@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?**?zinler ve Ücret:**

Ticari kullan?m ve telif haklar? için orijinal yay?nc?ya ba?vurulmal?d?r.

Uyarlama Y?I?:

2006

Referanslar

Ç?tak, S., Oral, E.T., Aker, A.T. ve ?enocak, M. (2006). ?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi (ESC)'nin güvenilirlik ve geçerlik çal??mas?. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(2), 115-128.

Orijinal makale, Türk Psikiyatri Dergisi web sitesinden eri?ilebilir: turkpsikiyatri.com

Ölçe?in PDF versiyonu ?u adresten indirilebilir: sizofrenide-eksiklik-sendromu-cizelgesi-esc-toad.pdf

?izofreni'de Eksiklik Sendromu Çizelgesi Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Tek alt boyut ve 12 madde:

K?s?tl? duygulan?m

Duygusal erimde azalma